

Complexnummer: 510195

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Begraafplaats Bergweg

Aantal complexonderdelen

6

Monumentnummers van complexonderdelen

510196, 510197, 510198, 510199, 510200, 510201

Woonplaats

Zeist

Gemeente

Zeist

Provincie

Utrecht

Locatie van het hoofdobject

Bij Bergweg 21, 3701 JJ te Zeist

Complexomschrijving

Inleiding complex

Eerste algemene begraafplaats, gelegen aan de Bergweg te Zeist. In 1825 is bij Koninklijk besluit bepaald dat begraven in kerken en binnen de bebouwde kom werd verboden. De algemene begraafplaats is in 1829 aangelegd buiten de toenmalige bebouwde kom. De aannemer was Jan Vermeulen uit Zeist. De eerste begravene was Pieter Stoop op 18 januari 1830. In 1879-1880 is het terrein uitgebreid na een grondschenking van de weduwe van burgemeester Van Bern. In 1890 is het achterste gedeelte van de begraafplaats in landschappelijke stijl aangelegd naar ontwerp van tuinarchitect H. Copijn uit Groenekan.

Nadat in 1917 aan de Woudenbergseweg een nieuwe begraafplaats in gebruik genomen werd, bleef men nog slechts incidenteel begraven op de oude begraafplaats. Op 1 december 1965 is de begraafplaats aan de Bergweg gesloten.

Omschrijving complex

Het complex wordt begrensd door de Bergweg in het oosten, de Van Reenenweg in het noorden, de bebouwing waarbinnen de volgende onderdelen vallen:

1. de parkaanleg (ZT046a) 2. het poortgebouw (ZT046b) 3. het grafmonument van Anna Sikkinghe (46c) 4. het grafmonument van E.W.N. de Pesters (46d) 5. het familiegraf van Albert Voomborgh (46e) 6. het grafmonument van de familie Pijper (46f)

Waardering complex

De eerste algemene begraafplaats te Zeist uit 1829-1830 is van cultuurhistorisch belang vanwege het in neoclassicistische trant opgetrokken poortgebouw voorzien van rijke doodssymboliek, vanwege de formele en landschappelijke aanleg, de beplanting alsmede de aanwezigheid van diverse architectonisch en cultuurhistorisch waardevolle grafmonumenten van adellijke families en Zeister burgemeesters. De begraafplaats is gaaf bewaard gebleven en heeft haar negentiende eeuwse karakter volledig behouden en kent een hoge ensemblewaarde binnen de huidige bebouwde kom van Zeist.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510196

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82761/86

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Zeist	Zeist	Utrecht

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Zeist	H			6247
Zeist	H			6265
Zeist	H			3596

*Omschrijving***

Omschrijving complexonderdeel 1

De PARKAANLEG van de eerste algemene Zeister begraafplaats is afgebakend door de Bergweg aan de oostzijde, de Van Reenenweg aan de noordzijde en door de achtertuinen van de bebouwing langs de Tulpstraat en de Hortensialaan aan de west- en zuidzijde. De omheining bestaat uit een sloot en uit een gedeeltelijk nog aanwezige haagbeuk, uit sparren en taxus alsmede een niet oorspronkelijk hekwerk.

De begraafplaats kende vier categorieën graven: grafkelders, eigen graven, huurgraven en graven voor onvermogenen. Deze zijn in aparte vakken ondergebracht. Het terrein is onderverdeeld in een formeel en een landschappelijk aangelegd gedeelte. De aannemer van het formele gedeelte, dat in 1829-1830 als eerste is aangelegd, was Jan Vermeulen uit Zeist. In 1879-1880 is het terrein uitgebreid. Dit direct na de ingang gelegen gedeelte kent een sobere aanleg met een recht, centraal hoofdpad evenwijdig aan de Van Reenenweg, maar schuin op het poortgebouw, alsmede een aantal dwarspaden die dit gedeelte in een zestal hoofdvakken indelen. De vakken zijn deels nog ingevuld met graven, die in rijen naast elkaar zijn geplaatst. Aan de hoofdeinden van de graven staan nummerpaaltjes. Bij sommige graven zijn de hekwerken nog aanwezig. De paden zijn aan weerszijden beplant met linden. In 1890 is het achterste gedeelte van de begraafplaats in landschappelijke stijl aangelegd naar ontwerp van tuinarchitect Henri Copijn uit Groenekan. Dit gedeelte wordt gekenmerkt door een samenspel van gebogen paden die een vijftal niervormige ruimten omsluiten, waarin de graven zijn gesitueerd. Op deze ruimten bevinden zich onder meer twee treurbeuken, alsmede esdoorns, eiken en naaldbomen. Alle paden zijn verhard met grind.

Waardering complexonderdeel 1

De parkaanleg van de eerste algemene begraafplaats te Zeist is van cultuurhistorisch belang als uiting van de funeraire cultuur,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vanwege de (tuin-)architectonische elementen zoals de aanleg en de beplanting alsmede vanwege de aanwezigheid van de diverse graftekens. De begraafplaats is gaaf bewaard gebleven en de aanleg kent een hoge ensemblewaarde binnen de bebouwde kom en vormt voorts een bindend element tussen de diverse objecten onderling.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats

Monumentnummer*: 510197

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82761/40

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Zeist		Zeist		Utrecht			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Bergweg	21			3701 JJ	Zeist		
Bergweg	23			3701 JJ	Zeist		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Zeist		H				3596	

Omschrijving**

Omschrijving complexonderdeel 2

Aan de Bergweg gelegen POORTGEBOUW van de eerste algemene begraafplaats van Zeist, opgericht in 1829 en gesloten in 1965. Het gebouw uit 1829 werd in 1884 in neo-classicistische trant verhoogd naar ontwerp van de gemeentearchitect A. Nijland. In 1885 werd de huidige tekst aangebracht. Het gebouw doet dienst als poortgebouw met doodgraverswoning en bergruimte. Het linker deel van het gebouw bevat de oorspronkelijke doodgraverswoning, het rechter deel deed dienst als lijkenhuis. Het witgepleisterde poortgebouw bestaat uit één bouwlaag op rechthoekige plattegrond onder een door gesmoorde kruispannen gedekt zadeldak tussen tuitgevels met schouderstukken. De symmetrische voorgevel heeft een op de middenas geplaatste risalerende topgevel met een steekkapje, waaronder een poortdoorgang die wordt afgesloten door een dubbel smeedijzeren hek. De middenpartij wordt ter weerszijden van de doorgang geaccentueerd door twee door zadeldakjes afgesloten penanten die voorzien zijn van doodssymbolen (vlinder, omgekeerde gekruiste fakkel met in staart bijtende slang). Boven de doorgang in een verdiept rondboogveld bevindt zich de in 1885 aangebrachte tekst: "De kleine en de groote is daar en de knecht vrij van zijnen heer" (Job, vers 19). De middenpartij wordt afgesloten door een kepervormige beëindiging voorzien van een omlopende en geprofileerde kroonlijst. Onder deze top is een gevleugelde zandloper aangebracht. Ter weerszijden van de middenpartij bevindt zich een deur met halfroond bovenlicht voorzien van een empire-roedenverdeling. De achtergevel is blind op een grote dubbele deur van de bergruimte na. Beide zijgevels bezitten een zesruits schuifvenster. In de rechtergevel van de poortdoorgang zijn een enkel (Ned. Herv. Diaconie) en een dubbel (Algem. Armen en Diac. Ger. Kerk) hardstenen offerblokje aangebracht.

Waardering complexonderdeel 2

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het poortgebouw van de eerste algemene Zeister begraafplaats is van architectuurhistorische waarde vanwege de bouwstijl, de typologie en de ornamentiek. Het is voorts van cultuurhistorisch belang als bijzondere en gave uitdrukking van de negentiende eeuwse funeraire cultuur. Het object bezit een hoge ensemblewaarde vanwege de ligging aan de Bergweg en als onderdeel van de totale aanleg van de begraafplaats.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats

Monumentnummer*: 510198

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82761/153

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Zeist		Zeist		Utrecht			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Bergweg	21			3701 JJ	Zeist	Bij	
Bergweg	23			3701 JJ	Zeist	Bij	
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Zeist		H				3597	

Omschrijving**

Omschrijving complexonderdeel 3

In neoclassicistische trant uitgevoerd GRAFMONUMENT op de eerste algemene begraafplaats te Zeist, gelegen in vak E, nummer 81. Blijkens inscriptie is het monument opgericht ter nagedachtenis aan Onno, geboren 7 juli 1883 en gestorven 14 mei 1887. Het gaat hier om Onno Sickinghe. In hetzelfde graf is ook Jonkvrouwe Ottelina Cornelia Sickinghe (1886-1918) bijgezet.

Het monument bestaat uit een hardstenen postament met daarop een marmeren urn met een doek. Op de voorzijde van het postament is een marmeren ovale tekstplaat aangebracht met de tekst: "Hier rust onze lieveling Onno / geb. 7 juli 1883 / gest. 14 mei 1887 / De Heer heeft gegeven, de Heer heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd". De gesluierte urn is een in de negentiende eeuw veel gebruikt doodssymbool voor kindergraven.

Waardering complexonderdeel 3

Het grafmonument van Onno Sickinghe behorend bij de eerste algemene Zeister begraafplaats is van cultuurhistorische waarde als bijzonder voorbeeld van de negentiende eeuwse funeraire cultuur alsmede vanwege de ensemblewaarde binnen de aanleg van het complex.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Uitvaartcentra en begraafplaatsen	Begraafplaats en -onderdelen	Graf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510199

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82761/114

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Zeist		Zeist		Utrecht			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Bergweg	21			3701 JJ	Zeist	Bij	
Bergweg	23			3701 JJ	Zeist	Bij	
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Zeist		H				6265	

Omschrijving**

Omschrijving complexonderdeel 4

In neoclassicistische trant uitgevoerd GRAFMONUMENT op de eerste algemene begraafplaats te Zeist, gelegen in vak A15a-b. Het betreft het graf van jhr. Ernest Willem Nicolaas de Pestere, ritmeester der huzaren (1840-1878). Het graf is gesitueerd als afsluitend onderdeel van het middenpad van de formele aanleg. Links van dit graf liggen de grafkelders, rechts loopt een pad naar de achter dit graf gelegen landschappelijke aanleg.

Het graf is afgedekt met een hardstenen zerk, waarop de namen van de begravenen zijn vermeld. Aan het hoofdeinde staat een postament met een afgebroken zuil als symbool voor het afgebroken leven. Op de voorzijde van het postament is in reliëf het familiewapen aangebracht, de zuil is bewerkt met een reliëf van takken die door een strik bij elkaar gebonden zijn. Het geheel is omgeven door een smeedijzeren hekwerk en is overwoekerd door klimopstruiken.

Waardering complexonderdeel 4

Het grafmonument behorend bij de eerste algemene Zeister begraafplaats is van cultuurhistorische waarde als bijzonder voorbeeld van de negentiende eeuwse funeraire cultuur alsmede vanwege de ensemblewaarde binnen de aanleg van het complex.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Uitvaartcentra en begraafplaatsen	Begraafplaats en -onderdelen	Graf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510200

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82739/11

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Zeist		Zeist		Utrecht			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Bergweg	21			3701 JJ	Zeist	Bij	
Bergweg	23			3701 JJ	Zeist	Bij	
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Zeist		H				6265	

Omschrijving**

Omschrijving complexonderdeel 5

In neogotische trant uitgevoerd FAMILIEGRAF van Albert Voombergh (1793-1851) op de eerste algemene begraafplaats te Zeist, gelegen in vak aan de zuidzijde van vak A, nummer 31-32. Albert Voombergh was eigenaar van de buitenplaats Hoog Beek en Royen. Het graf beslaat twee vakken, is gemetseld en afgedekt met een hardstenen zerk. Aan het hoofdeinde staat een uit één stuk vervaardigde dubbele stèle met spitsboogvormige beëindiging. Op deze stèle staan de namen van de overledenen vermeld, waaronder ook leden van de geslachten Pauw en Van Loon. In de top van de spitsbogen zijn twee marmeren grafsymbolen aangebracht, namelijk een vlinder en een krans. De smalle kolom die de spitsbogen scheidt wordt bekroond door een marmeren kruis.

Waardering complexonderdeel 5

Het familiegraf behorend bij de eerste algemene Zeister begraafplaats is van cultuurhistorische waarde als bijzonder voorbeeld van de negentiende eeuwse funeraire cultuur alsmede vanwege de ensemblewaarde binnen de aanleg van het complex.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Uitvaartcentra en begraafplaatsen	Begraafplaats en -onderdelen	Graf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510201

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 september 1999
Kadaster deel/nr	82738/199

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Zeist		Zeist		Utrecht			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Bergweg	21			3701 JJ	Zeist	Bij	
Bergweg	23			3701 JJ	Zeist	Bij	
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Zeist		H				6265	

Omschrijving**

Omschrijving complexonderdeel 6

GRAFMONUMENT van de familie Pijper gelegen in vak N1 (het landschappelijk aangelegde gedeelte) van de eerste algemene begraafplaats van Zeist. Het grafmonument bestaat uit een zerk die omgeven is door een smeedijzeren hekwerk in art-nouveaustijl. Vanuit de bovenkant van één van de hoekpunten van elke zijde waaieren regels uit naar de onderzijde van het hekwerk. Twee diagonalen lopen kruislings door deze waaier heen.

Waardering complexonderdeel 6

Het grafmonument behorend bij de eerste algemene Zeister begraafplaats is van cultuurhistorische waarde als bijzonder voorbeeld van de funeraire cultuur alsmede vanwege de ensemblewaarde binnen de aanleg van het complex.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Uitvaartcentra en begraafplaatsen	Begraafplaats en -onderdelen	Graf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument